

VINCLES ENTRE GESTIÓ I PROJECTE: GUIA DE DISSENY DE PARCS URBANS

Dina Alsawi – alsawi@amb.cat

Cap de Servei de Parcs

Servei de Promoció i Conservació de l'Espai Públic

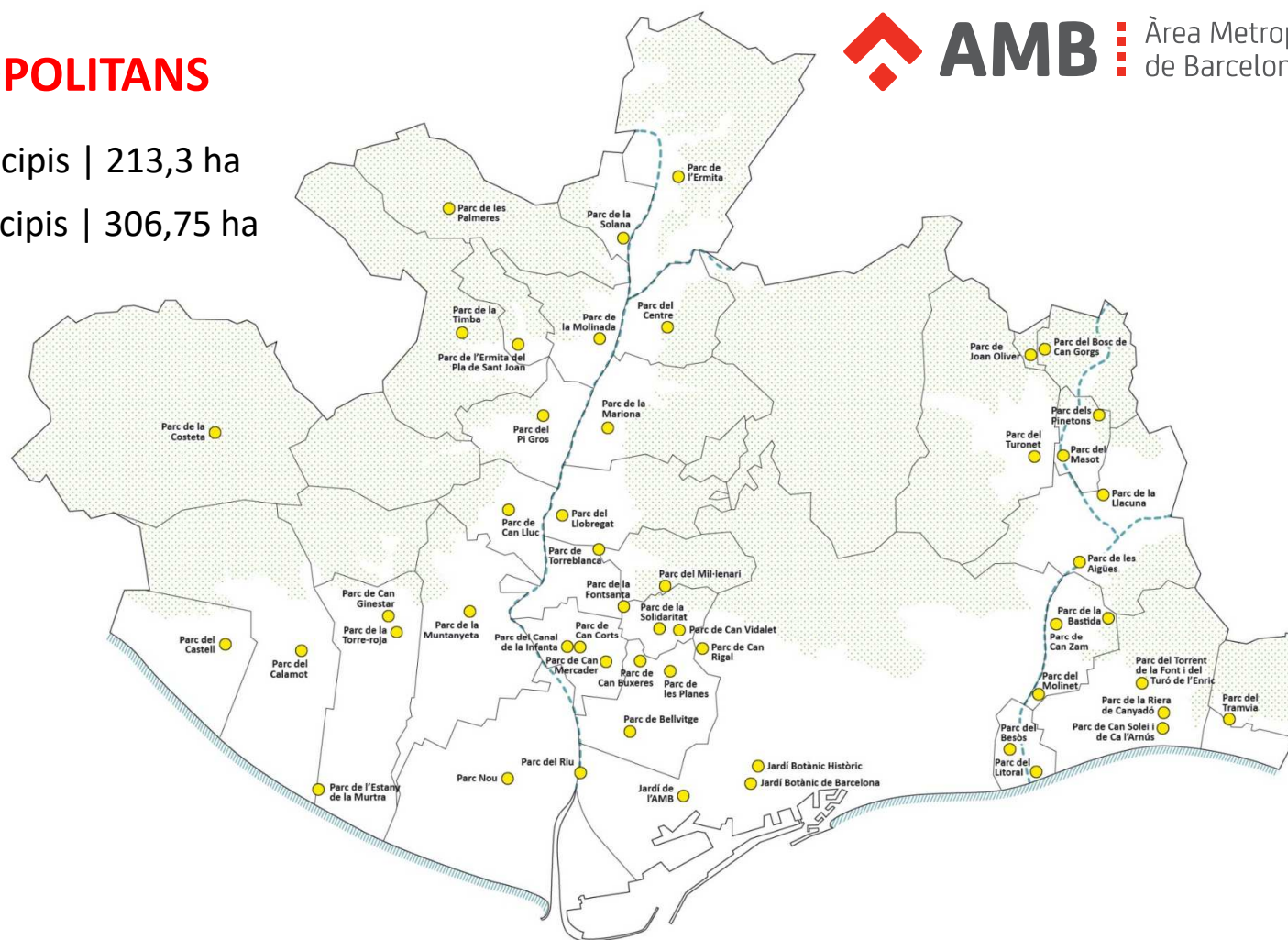

PAISATGE URBÀ ben arrelat

LA XARXA DE PARCS METROPOLITANS

Juliol 2014: 36 parcs | 26 municipis | 213,3 ha
Desembre 2020: 53 parcs | 35 municipis | 306,75 ha

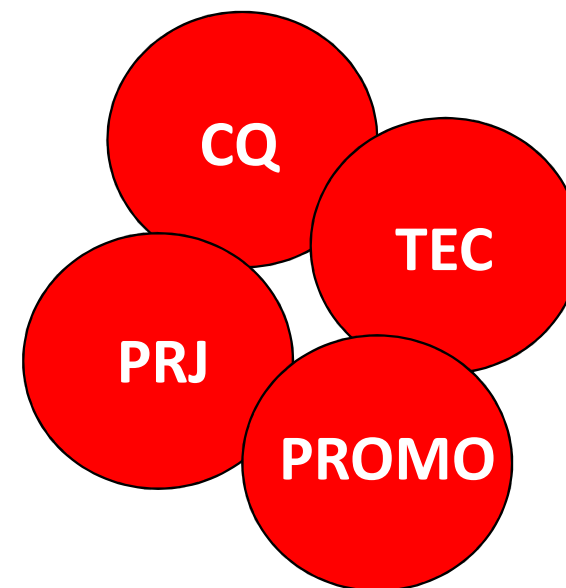

Conveni Ajuntament – AMB
Ràtio de manteniment (€/m²·any)

PAISATGE URBÀ ben arrelat

DIRECTRIUS EN LA GESTIÓ

- ✓ Servei de **manteniment integral**
- ✓ El **Control de qualitat** com a eina de gestió.
- ✓ **MILLORA CONTÍNUA** dels parcs per l'**optimització** del servei i la incorporació d'**equipaments i serveis** per la Ciutadania.
- ✓ Valoració del grau de **satisfacció** d'Ajuntaments i Ciutadania.
- ✓ Incorporació de criteris de **SOSTENIBILITAT** en tot procés.
- ✓ Implantació del Pla de millora de la **biodiversitat**
- ✓ **Promoció** dels **VALORS SOCIALS I AMBIENTALS** dels parcs, convidant a la participació ciutadana.

PLA DE SOSTENIBILITAT DE L'AMB (PSAM)

<https://bit.ly/2URaaXc>

Eixos temàtics del PSAMB

1. Territori, ecologia i biodiversitat

• El territori metropolità té impactes directament relacionats amb com es gestionen els ecosistemes terrestres, aquàtics continentals i litorals existents en el mateix. En el cas de la gestió de l'aigua, a més, un enfocament de gestió integrada és cabdal per mantenir la garantia alhora que evitar els impactes ambientals.

2. Energia i canvi climàtic

• Les ciutats i per extensió la seves àrees metropolitanas contribueixen de forma notable a l'escalfament global. A nivell mundial les ciutats consumeixen el 75% de l'energia i són responsables del 80% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, tenint alhora una gran responsabilitat en aquest procés però al mateix temps tenint l'oportunitat d'esdevenir una part clau de la solució.

3. Mobilitat sostenible

• El transport urbà és fonamental per als ciutadans i el desenvolupament de l'activitat econòmica. Tanmateix, els impactes derivats de la mobilitat generada afecten el medi ambient i la salut de les persones.
• Per reduir aquests impactes és necessari avançar cap a una mobilitat més sostenible que permeti satisfer en un temps i cost raonables les necessitats de transport alhora que en minimitzi els impactes.

4. Mitjans de producció i consum

• El consum de recursos és necessari per garantir la qualitat de vida dels ciutadans però genera una sèrie d'impactes sobre els mateixos recursos naturals. Així doncs, la petjada ecològica de les grans ciutats supera amb escreix els seus límits territorials i per això, és necessari l'augment de l'eficiència en l'ús dels recursos, combinat amb pautes de producció i consum que suposin un menor impacte ambiental.

5. Salut ambiental

• L'estat del medi ambient urbà és un aspecte determinant per a la salut i el benestar de la població. La qualitat de l'aire, els nivells d'exposició al soroll o la contaminació odorífera, entre d'altres, són aspectes d'especial importància sobre els quals una actuació a escala metropolitana és absolutament necessària.

6. Educació per a la sostenibilitat:

• Promoure la sostenibilitat ambiental, social i econòmica en el territori metropolità i contribuir a la governança educativa, basada en la participació ciutadana, la planificació estratègica i la coresponsabilitat social en l'educació formal, no formal i informal en base a un Programa d'Educació per la Sostenibilitat que expressi la vocació de l'àrea metropolitana com a territori educador.

PSAMB 2014-2020

SISTEMA D'INDICADORS AMBIENTALS DELS PARCS METROPOLITANS

BR BARCELONA REGIONAL AGENCIA DE DESARROL·LAMENT URBÀ

 AMB : Àrea Metropolitana de Barcelona

CANVI CLIMÀTIC / EFICIÈNCIA DE RECURSOS / MILLORA QUALITAT AMBIENTAL

PAISATGE URBÀ ben arrelat

ELS VALORS SOCIALS I AMBIENTALS DELS PARCS

<https://bit.ly/3fCJhOF>

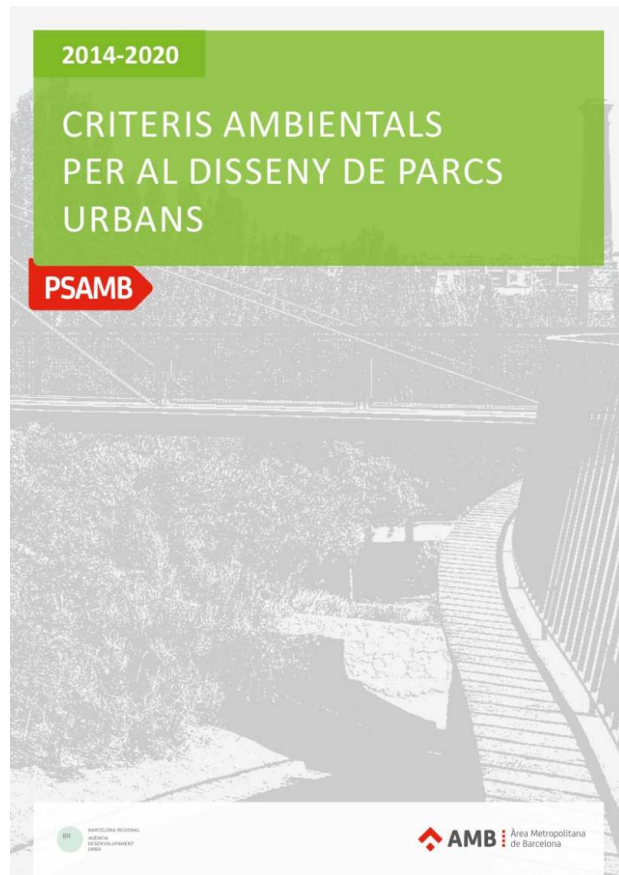
<https://bit.ly/3d6z9f5>

PAISATGE URBÀ ben arrelat

AMBIENTALITZACIÓ DEL DISSENY DE PARCS URBANS

<https://bit.ly/300Cr4n>

(Resum pràctic)

**CRITERIS AMBIENTALS
PER AL DISSENY
DE PARCS URBANS**

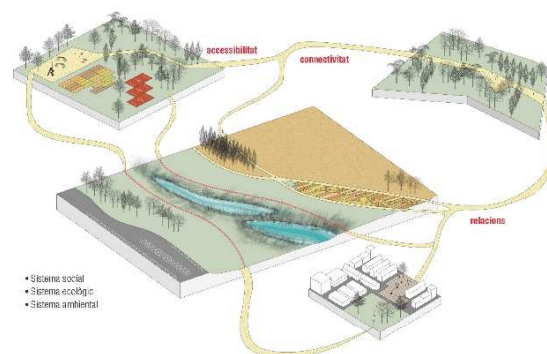
PAISATGE URBÀ ben arrelat

GUIA DE DISSENY: Estructura

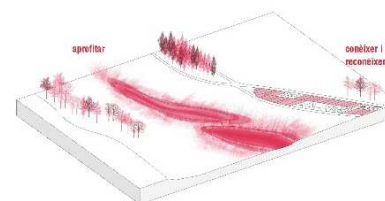
INDEX

1	INTRODUCCIÓ	p. 4
2	PRINCIPIS BÀSICS	p. 14
2.1	DECÀLEG DE PRINCIPIS BÀSICS	p. 15
2.2	QÜESTIONS PRÈVIES PER DEFINIR EL MODEL AMBIENTAL DE PARC	p. 19
3	CRITERIS PER A L'AMBIENTALITZACIÓ DELS PARCS URBANS	p. 23
3.1	SERVEIS AMBIENTALS	p. 24
A	FUNCIONALITAT ECOLÒGICA I BIODIVERSITAT	p. 28
B	REGULACIÓ TÈRMICA I RETENCIÓ CARBONI	p. 40
C	QUALITAT DE L'AIRE I QUALITAT ACÚSTICA	p. 52
D	REGULACIÓ HÍDRICA I PROTECCIÓ DE SÒLS	p. 64
E	ANTISERVEIS I CONTROL BIOLÒGIC	p. 76
3.2	SOSTENIBILITAT	p. 88
F	AIGUA	p. 92
G	MATERIALS I RESIDUS	p. 102
H	ENERGIA	p. 112
3.3	EDUCACIÓ I SENSIBILITACIÓ AMBIENTAL	p. 122
GLOSSARI		p. 133
BIBLIOGRAFIA		p. 141

1 CONCEBRE EL PARC DINS UN SISTEMA

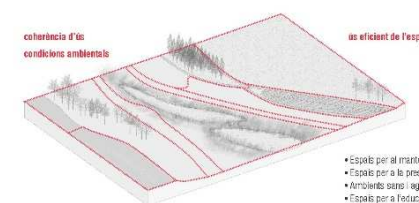
2 DIAGNOSI DE L'ESPAI: PROTAGONISME DELS VALORS PREEXISTENTS

- Minimitzar la intervenció
- Aconducció a les condicions ambientals
- Valors ecològics preexistents
- Valors històrics preexistents

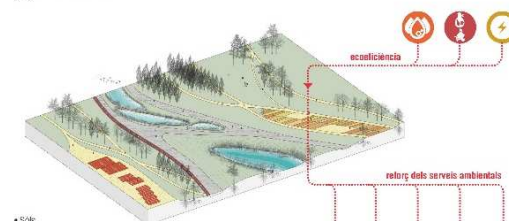
3 ORDENACIÓ DELS USOS I ESPAIS

Fluix pràctic // 5

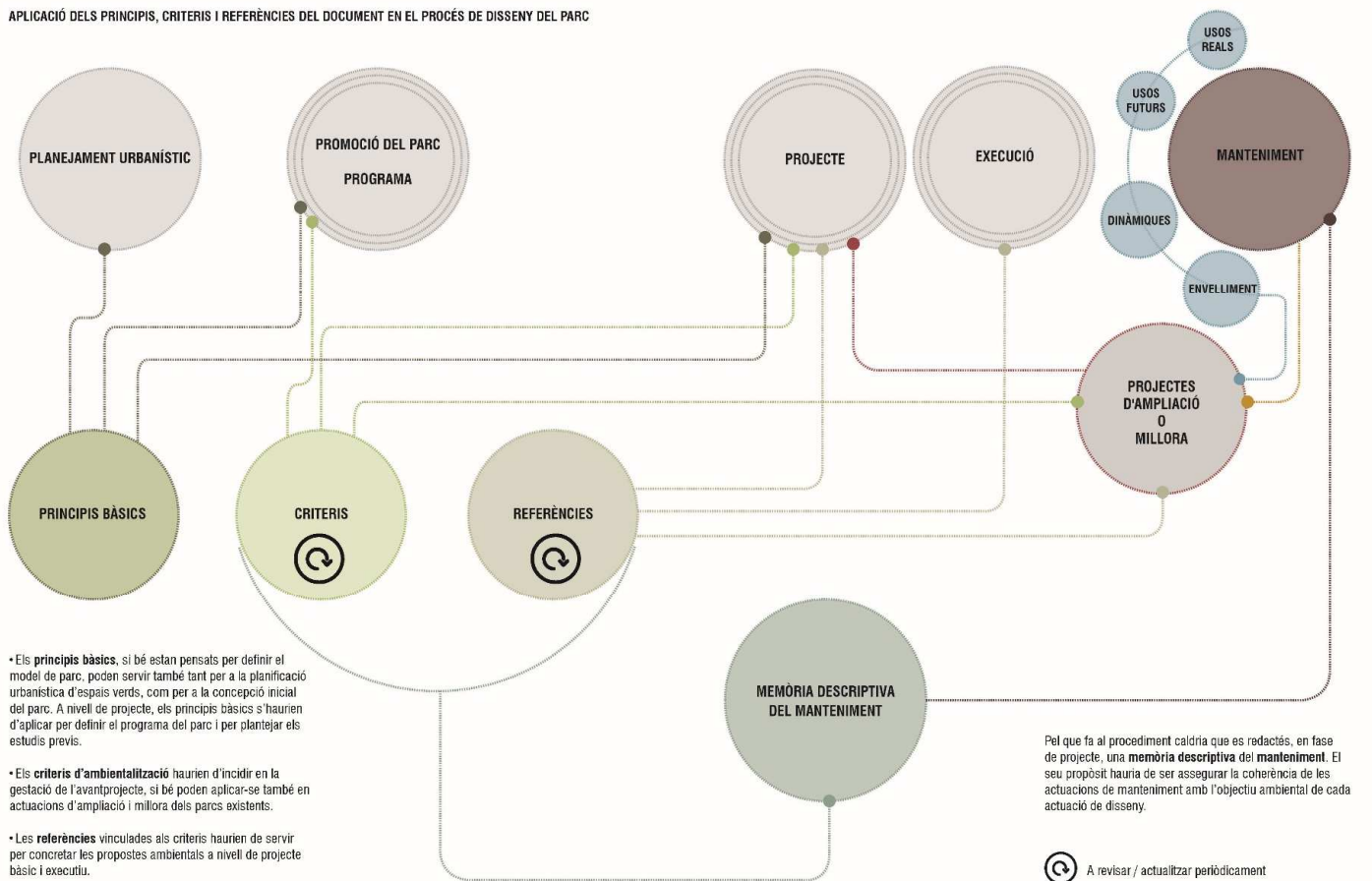
- Espais per al manteniment dels cicles naturals
- Espais per a la preservació de la biodiversitat
- Àrees verdes i agradables
- Espais per a l'educació ambiental
- Racionalització de l'espai

4 FORMALITZACIÓ

GUIA DE DISSENY: Aplicació

APLICACIÓ DELS PRINCIPIS, CRITERIS I REFERÈNCIES DEL DOCUMENT EN EL PROCÉS DE DISSENY DEL PARC

• Els **principis bàsics**, si bé estan pensats per definir el model de parc, poden servir també tant per a la planificació urbanística d'espais verds, com per a la concepció inicial del parc. A nivell de projecte, els principis bàsics s'haurien d'aplicar per definir el programa del parc i per plantejar els estudis previs.

• Els **criteris d'ambientalització** haurien d'incidir en la gestació de l'avantprojecte, si bé poden aplicar-se també en actuacions d'ampliació i millora dels parcs existents.

• Les **referències** vinculades als criteris haurien de servir per concretar les propostes ambientals a nivell de projecte bàsic i executiu.

Pel que fa al procediment caldria que es redactés, en fase de projecte, una **memòria descriptiva del manteniment**. El seu propòsit hauna de ser assegurar la coherència de les actuacions de manteniment amb l'objectiu ambiental de cada actuació de disseny.

A revisar / actualitzar periòdicament

Parc dels Pinetons (Ripolllet)

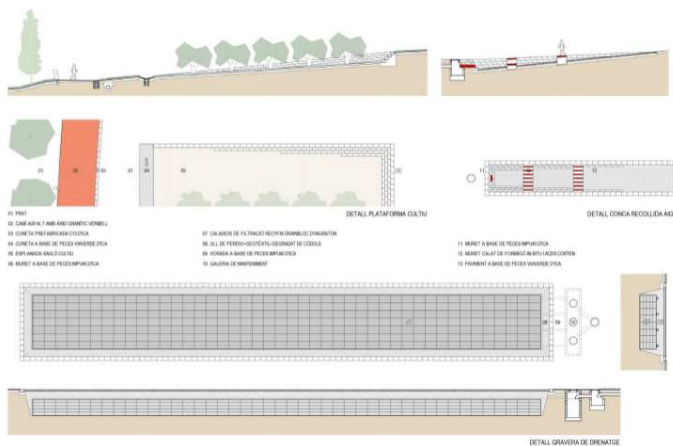

El parc juga amb el relleu del terreny, per mitjà de conques de recollida amb murs permeables, plataformes de cultiu amb capacitat per regular l'aigua de pluges intenses i la permeabilitat del terreny, per tal de regular l'aigua d'escorrentia i evitar

velocitats elevades. Aquestes mesures permeten evitar el risc d'erosió.

El sistema de drenatge condueix l'aigua a unes graveres de drenatge amb capacitat per regular l'aigua i transferir-la al sol

per difusió. D'aquesta manera, s'aprofita l'aigua d'escorrentia en el mateix parc i es redueix considerablement el vessament al sistema de clavegueram.

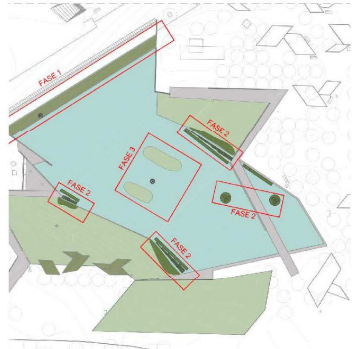

Bones Pràctiques des de PROJECTE

PAISATGE URBÀ ben arrelat

Parc de Can Zam (Santa Coloma de Gramanet): naturalització de la bassa

• FASE 1: PLANTACIÓ CASCADA DEL LLAC

L'objectiu és passar de tenir una cascada d'aigua «transparenta» a fer un petit filtre de falga d'impulsió del llac, passant per les arrels de la vegetació, així com aconseguir un reservori per a la bassa.

• FASE 2: INTRODUCCIÓ ILLES FLOTANTS

Aquesta intervenció es basa en la instal·lació de 100 m² de manta flotant (en mòduls de 2 x 2 m), instal·lada amb filers de coco amb els helòfits: *Iris pseudocorus*, *Carex pendula*, *Juncus inflexus* i *Scirpus lacustris*. Es fan 2 masses de 50 m² cadascuna, amb ancoratges de 500 kg per evitar que els puguin desplaçar. L'objectiu de la vegetació ha estat molt positiu i permetrà que esteu fassos pugueu ocupar aquests espais més allunyats dels usuaris del parc.

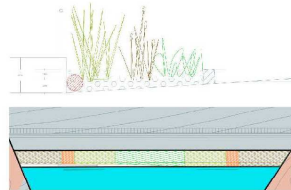
• FASE 3: REVEGETACIÓ LLERES DEL LLAC

En aquesta fase s'intervé en les lleres del llac, tant dins el vas com a fora, ocupant una zona prèviament de grups i modificant els sectors de mig. Es treballa amb solucions diferents en 5 zones (3 lleres del llac, una zona gran i una central amb tests i menjars), amb l'objectiu de veure com s'adapta cada solució a les condicions del llac. Aquestes solucions han de permetre una certa mobilitat i la possibilitat de retirar-les del llac en cas de botes, o bé de poder-les substituir al vas.

- Col·locació de 8 m² de grups amb malla electroconductora.
- Col·locació de malla electroconductora amb el suport de blocs de fang.
- 18 m² de plantació sobre caixes Hidotank.
- Plantació de *Najas* en 2 grups de 2 tests de fang cadascun.

Fase 1

Superfície a tractar: 185,7 m² de revegetació
Longitud de cascada: 72 m

Obra civil

- Col·locació de peça de vorada de pedra granítica.
- Subministrament i col·locació de grava.
- Col·locació de canonada d'impulsió.

Plantació

1 <i>Typha latifolia</i>	2 <i>Carex pendula</i> <i>Juncus inflexus</i> <i>Scirpus lacustris</i>	3 <i>Portulaca cordata blava</i> <i>Portulaca cordata alba</i> <i>Iris sibirica</i>
-----------------------------	---	--

4 espècies baixes vs. erectes <i>Ranunculus lingua</i> <i>Potamogeton natans</i>	espècies erectes puntuals <i>Equisetum hyemale</i> <i>Cyperus papyrus</i> <i>Thalia dealbata</i>
---	---

Fase 2

Fase 3

**Bones Pràctiques
des de GESTIÓ**

PAISATGE URBÀ ben arrelat

PAISATGE URBÀ ben arrelat

**GENERALITAT
VALENCIANA** | **TOTS
A UNA
veu**
Conselleria de Política
Territorial, Obres Públiques
i Mobilitat

máster en
**arquitectura
del paisaje**

**AGENDA URBANA
VALENCIANA**